

Kontrollutvalget i Tvedestrand kommune

REVISORS KOMMENTARER TIL ÅRSREGNSKAP 2025

I forbindelse med avslutning av revisjonen av Tvedestrand kommunes årsregnskap for 2025, ønsker vi å trekke fram informasjon fra regnskapet som etter vår mening er sentral i forhold til kommunens virksomhet og økonomiske stilling pr 31. desember. Vi vil også omtale utvalgte forhold som er knyttet til det ordinære revisjonsarbeidet som vi anser som vesentlige i forhold til forståelsen av årsregnskapet.

1. Overordnet om årets resultat og stilling

Regnskapsavslutning

Gjennom endringen i kommuneloven knyttet til avslutningen av årsregnskapet, vil kommunens driftsregnskap ikke lenger vise noe regnskapsmessig mindreforbruk («overskudd»). Administrasjonen skal så langt det lar seg gjøre, avslutte både drifts- og investeringsregnskapet i 0. Et negativt netto driftsresultat som ikke kan dekkes av fond, vil derimot gi et regnskapsmessig merforbruk.

Økonomisk oversikt etter art - drift

Netto driftsresultat skal i utgangspunktet gjenspeile differansen mellom kommunens løpende inntekter og utgifter gjennom året.

Regnskapsført netto driftsresultat for regnskapsåret 2025 er negativt og utgjør kr 3,8 mill., mot et positivt driftsresultat på kr 10,5 mill. i revidert budsjett. KMD anbefaler at netto driftsresultat minst bør utgjøre 1,75 % av sum driftsinntekter. Dette vil tilsi et positivt driftsresultat på kr 14,6 mill. Tvedestrand kommunes netto driftsresultat er derimot negativt.

Netto driftsresultat i kommunesektoren inkluderer øremerkede tilskudd og utgifter som skal avsettes til eller dekkes av bundne driftsfond. Dette er økonomiske midler som kommunestyret ikke kan disponere. Justert for netto avsetning av bundne driftsfond med kr 1,1 mill., blir det negative driftsresultatet justert til kr 4,9 mill.

Kommunens driftsregnskap er avsluttet med et merforbruk på kr 4,9 mill. Endringen i kommunens økonomiske handlefrihet må derimot vurderes mot endringen i disposisjonsfond under egenkapitalen i balansen, alternativt netto bruk/avsetning til disposisjonsfond i driftsregnskapet (se eget avsnitt om fondsmidler).

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet med balanse mellom investeringsutgifter og finansiering.

Premieavvik pensjonsordning

Grunnleggende kommunale regnskapsprinsipper tilsier at alle inntekter og innbetalinger, samt utgifter og utbetalinger, skal framgå av bevilgningsregnskapet (drifts- eller investeringsregnskapet). Dette betyr at kommunen skal utgiftsføre sine betalinger til pensjonspremie (ordinær premie og reguleringspremie) i sitt driftsregnskap som sin pensjonsutgift. Dvs. pensjonsutgift = betalt pensjonspremie! Regnskapsforskriftens § 3-5 sier derimot at kommunen skal utgiftsføre aktuarens beregnede netto pensjonskostnad, dvs. uavhengig av hva kommunen faktisk har betalt i total pensjonspremie, og bestemmelsen er derfor ikke i tråd med de grunnleggende kommunale regnskapsprinsippene.

Korrigeringen av premiebetalingene i driftsregnskapet for å oppnå «korrekt» utgiftsføring av pensjon iht. § 3-5, omtales som *premieavvik*.

Premieavviket innebærer i realiteten det samme som en periodisering av pensjonsutgiftene det aktuelle året. Dvs. kommunens pensjonsutgifter i driftsregnskapet skal tilsvare aktuarens beregnede netto pensjonskostnad i stedet for det som faktisk betales til pensjonsordningen. Differansen må derfor bokføres ut av driftsregnskapet med motpost i balansen. Premieavviket er derfor ingen inntekt (evt. utgift), men en korreksjonspostering for at kommunens driftsregnskap skal vise «korrekt» pensjonskostnad i forhold til aktuarens beregning. Dette tilsier at kommunens faktiske premiebetaling ikke påvirker kommunens utgift i driftsregnskapet.

Utgiftsføring av et positivt premieavvik (eller inntektsføringen av et negativt premieavvik) gjøres i utgangspunktet med 1/7 av akkumulert premieavvik pr år i driftsregnskapet (amortisering). Dette er i tråd med Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 3-5. For premieavvik oppstått i 2014 og senere, er amortiseringsperioden 7 år. Det er også anledning til ettårig amortisering, dvs. at premieavviket tilbakeføres det påfølgende regnskapsåret.

Akkumulert positivt netto premieavvik i kommunens balanse pr. 31. desember 2025 utgjør kr 57,9 mill. inkludert arbeidsgiveravgift. Dette betyr at tilsvarende beløp er gjenstand for utgiftsføring i kommunens driftsregnskap over de kommende 7 år, uten tilhørende finansiering.

Positivt premieavvik utgjør en inntektsføring uten tilhørende kontantstrøm og er et unntak fra hovedregelen om regnskapsføring av inntekter iht. god kommunal regnskapsskikk. I den grad kommunen disponerer regnskapsførte inntekter som er uten kontantstrøm (eks. positivt premieavvik), kan dette medføre en forverring av likviditet og økonomisk stilling.

Likviditet

Kommunelovens § 14-13 krever at kommunene skal ha midler nok til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall. Likviditet måles ved å se på forholdet mellom balanseførte verdier for *omløpsmidler og kortsiktig gjeld*, justert for midler og gjeld uten kontantstrøm (eksempelvis premieavvik). Omløpsmidler består av kortsiktige fordringer, kasse og bankkonti. Basert på kommunens balanseførte verdier pr. 31. desember 2025 utgjør forholdstallet 0,82 (det anbefales et forholdstall på minst 1,0).

I kommunens bankbeholdning finnes det midler som er tilført gjennom låneopptak til investeringsformål. Slike ubrukte lånemidler bør ikke bidra til driftslikviditeten. For å få et mer riktig bilde, kan det være fornuftig å justere kontantbeholdningen for de ubrukte lånemidlene. Basert på justerte verdier endres forholdstallet til 0,66.

Andel av førstkommande års avdrag og tilhørende renter på langsiktig gjeld er ikke tatt hensyn til i beregningen over. Det er fornuftig å inkludere denne forpliktelsen som kortsiktig gjeld. Forholdstallet vil svekkes.

Fondsmidler/egenkapital

For å ivareta en viss økonomisk handlefrihet bør kommuner ha frie driftsfond av en viss størrelse, slik at de kan håndtere endringer i rammebetingelsene for driften. Egenkapitalen består av frie og bundne (øremerkede) drifts- og investeringsfond, hvor kommunestyret kun har disposisjonsrett over de frie fondene. Eventuelt tidligere regnskapsmessig merforbruk bør også tas i betraktning ved vurderingen av nivået på frie fond.

Ved inngangen til 2025 hadde kommunen et negativt disposisjonsfond på kr 23,3 mill. I løpet av 2025 er dette ytterligere svekket som følge av merforbruk på om lag kr 4,9 mill. Per 31.12.2025 utgjør disposisjonsfondet dermed kr -28,2 mill.

Utviklingen i 2025 viser at kommunen ikke har hatt tilstrekkelige frie midler til å dekke løpende drift, og at den økonomiske bufferen er ytterligere svekket gjennom året.

Lånegjeld og avdrag

Kommunens totale lånegjeld inkludert formidlingsutlån utgjør kr 1 001,9 mill. per 31. desember 2025, og er økt med kr 8,7 mill. sammenlignet med per 31. desember 2024. Renter og avdrag på investeringslån, samt renter på formidlingsutlån, utgiftsføres i kommunens driftsregnskap over avtalt nedbetalingstid.

Netto lånegjeld er definert som kommunens langsiktige gjeld fratrukket restgjeld på formidlingsutlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses derfor å være den størrelsen som gir best uttrykk for den lånegjelden kommunen må betjene med sine ordinære driftsinntekter. Netto lånegjeld utgjør kr 761,8 mill. og driftsinntektene utgjør kr 836,3 mill. Dette gir en gjeldsgrad på 91,1 %.

Kommunelovens § 14-18 pålegger kommunene å utgiftsføre et minimumsavdrag i sitt driftsregnskap. Avdragene skal samlet være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Kommunens betalte avdrag i 2025 tilfredsstillter kravet i kommuneloven.

2. Revisjonens innhold og angrepsvinkel

Vi har innrettet vårt arbeid for å kunne planlegge og gjennomføre revisjonen på en måte som sikrer at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil. Arbeidet er gjennomført ved å innhente informasjon, gjennomføre analyser, utføre kontroller av utvalgte transaksjoner og rutiner, for deretter å vurdere risikoen for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. En slik risikovurdering tar også hensyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunens utarbeidelse av årsregnskapet. Vår oppgave omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Vi skal også påse at vesentlige avvik mellom regnskap og budsjett, enten det gjelder beløpsmessige avvik eller avvik fra bystyrets premisser for bruken av bevilgningene, er kommentert i årsberetningen. Videre skal vi vurdere om opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet.

3. Skjønnsmessige vurderinger

Avleggelse av et årsregnskap innen fristen 22. februar, innebærer at det må gjøres noen skjønnsmessige vurderinger og estimater. Vi har gjennomgått og vurdert slike forhold i kommunen, for å sikre at behandlingen er i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

Kortsiktige fordringer og utlån skal vurderes til laveste av bokført og virkelig verdi. Dersom økonomisk oppgjør er lite sannsynlig, skal det vurderes å foreta nedskrivninger av opprinnelig bokført verdi.

Anleggsmidler vurdert til varig eie eller bruk, og som har begrenset levetid, skal avskrives med like store årlige beløp over økonomisk levetid. Kommunen kan også bestemme en annen avskrivningsperiode skjønnsmessig, dersom den estimerte utnyttbare levetiden til anleggsmiddelet avviker fra satsene som er oppgitt i forskriften. Avskrivningsperiodene er funnet å være i tråd med regnskapsforskriften § 3-4.

Det skal også foretas en skjønnsmessig vurdering knyttet til varig verdinedgang for anleggsmidler vurdert til varig eie eller bruk. Vurderingen gjøres basert på senest kjente faktiske utnyttbare bruksverdi for kommunen i forhold til netto salgsverdi.

Finansielle anleggsmidler er også gjenstand for en skjønnsmessig vurdering knyttet til varig verdinedgang. Vurderingen gjøres basert på sist kjente regnskapstall i selskap kommunen har eierinteresse i, korrigert for evt. merverdier i de aktuelle selskapene.

4. Øvrige forhold

Nærmere om økonomisk stilling pr 31.12

Som tidligere omtalt er inntektsføring av premieavviket avvikende fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet, men i tråd med regnskapsforskriftens § 3-5. Resultatet av den årlige regnskapsføringen av premieavviket er at kommunens driftsresultat (og disposisjonsfond) blir tilsvarende påvirket, til tross for at pengene allerede er benyttet til pensjonspremiebetaling. Akkumulert premieavvik i balansen utgjør ikke en pengefordring, men en utsatt utgiftsføring i driftsregnskapet som trenger finansiering.

Dersom kommunen ikke har satt av midler til fond for å dekke denne forpliktelsen i sitt regnskap, må disposisjonsfond per 31.12 korrigeres for netto balanseført premieavvik for å kunne synliggjøre kommunens faktiske økonomiske handlingsrom. Ved utgangen av 2025 utgjør netto balanseført premieavvik i balansen kr 57,9 mill., mens kommunens disposisjonsfond utgjør null. Dette tilsier at frie driftsfond i realiteten er negative med kr 88,3 mill.

Nummererte brev

Etter kommunelovens § 24-7 4. ledd skal revisor årlig gi en oppsummering til kontrollutvalget om forhold tatt opp i nummerert brev som ikke er rettet opp eller tilstrekkelig fulgt opp. Det er ikke utstedt noen nummererte brev etter kommunelovens § 24-7 1. ledd eller RSK 301 (forenklet etterlevelseskontroll) det siste året.

5. Revisjonsberetning 2025

Vi har revidert kommunens årsregnskap og årsberetning for 2025, og har avgitt en ren revisjonsberetning uten merknader.

Ketil Raknes
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

KETIL RAKNES

Statsautorisert revisor

På vegne av: Sørlandet kommunerevisjon IKS

Serienummer: bankid.no no_bankid:9578-5995-4-4843876

IP: 159.171.xxx.xxx

2026-04-21 07:48:22 UTC

QES

bankID

Dette dokumentet er signert digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglet med et kvalifisert elektronisk segl. For mer informasjon om Penneos kvalifiserte tillitstjenester, se <https://eutl.penneo.com>.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørens digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre valideringsverktøy for digitale signaturer.